

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 206/21

Λουξεμβούργο, 18 Νοεμβρίου 2021

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις
C-793/19 SpaceNet και C-794/19 Telekom Deutschland,
στην υπόθεση C-140/20 Commissioner of the Garda Síochána κ.λπ. και στις
συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-339/20 VD και C-397/20 SR

Ο γενικός εισαγγελέας M. Campos Sánchez-Bordona επαναλαμβάνει ότι η γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση των δεδομένων κίνησης και θέσης που σχετίζονται με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες επιτρέπεται μόνον σε περίπτωση σοβαρής απειλής για την εθνική ασφάλεια

Η νομολογία του Δικαστηρίου ¹ σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παράγονται στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα έχει δημιουργήσει προβληματισμό σε ορισμένα κράτη μέλη. Ορισμένα εθνικά δικαστήρια υπέβαλαν αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, εκφράζοντας ανησυχίες ότι η εν λόγω νομολογία μπορούσε να στερήσει από τις κρατικές αρχές ένα μέσο αναγκαίο για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας. Με δύο αποφάσεις του τμήματος μείζονος συνθέσεως της 6ης Οκτωβρίου 2020 ², Privacy International και La Quadrature du Net, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε, με διευκρινίσεις, τη νομολογία της απόφασης Tele2 Sverige. Παρότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το ζήτημα επιλύθηκε, καθότι το Δικαστήριο επεξήγησε αναλυτικά, σε διάλογο με τα εθνικά δικαστήρια, τους λόγους που, εν πάση περιπτώσει, δικαιολογούν τις θέσεις που υιοθέτησε, φαίνεται ότι δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Πριν από τις 6 Οκτωβρίου 2020 είχαν υποβληθεί στο Δικαστήριο τρεις άλλες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, οι οποίες έθεταν υπό αμφισβήτηση τη νομολογία που διαμορφώθηκε σε σχέση με τις εξαιρέσεις από τον κανόνα της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών και των δεδομένων των χρηστών. Δύο από τις εν λόγω αιτήσεις υποβλήθηκαν από το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Γερμανία), το οποίο επιλήφθηκε της αναίρεσής («Revision») που άσκησε η ομοσπονδιακή υπηρεσία δικτύων κατά των αποφάσεων με τις οποίες έγιναν δεκτές οι προσφυγές δύο εταιριών παροχής υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο, οι οποίες έβαλλαν κατά της υποχρέωσης αποθήκευσης των δεδομένων κίνησης των τηλεπικοινωνιών των πελατών τους από 1ης Ιουλίου 2017, την οποία επέβαλε η

¹ Απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-293/12](#) και [C-594/12](#): βλ. [ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 54/14](#)), με την οποία κρίθηκε ανίσχυρη η οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK (ΕΕ 2006, L 105, σ. 54): απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Tele2 Sverige και Watson κ.λπ. (συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-203/15](#) και [C-698/15](#): βλ. [ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 145/16](#)), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι αντιβαίνει στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11), εθνική ρύθμιση που προβλέπει τη γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση των δεδομένων κίνησης και θέσης για την καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας: απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018, Ministerio Fiscal (υπόθεση [C-207/16](#): βλ. [ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 141/18](#)), με την οποία το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, διευκρινίζοντας συναφώς τη σημασία της αρχής της αναλογικότητας.

² Αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International (υπόθεση [C-623/17](#)) και La Quadrature du Net κ.λπ. (συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-511/18](#), [C-512/18](#) και [C-520/18](#)) (βλ. [ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 123/20](#)).

γερμανική νομοθεσία³ (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-793/19 και C-794/19). Η τρίτη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε από το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία), στο πλαίσιο διαδικασίας κινηθείσας ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου από καταδικασθέντα σε ισόβια κάθειρξη για ανθρωποκτονία, ο οποίος αμφισβητεί το κύρος ορισμένων διατάξεων της ιρλανδικής νομοθεσίας⁴ βάσει της οποίας διατηρήθηκαν ορισμένα δεδομένα τηλεφωνίας, στα οποία παρασχέθηκε πρόσβαση και στα οποία βασίστηκαν ορισμένα ενοχοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία (υπόθεση C-140/20). Αφού έλαβαν γνώση των απαντήσεων που έδωσε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2020, τα εν λόγω εθνικά δικαστήρια αποφάσισαν να μην αποσύρουν τις υποβληθείσες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.

Δύο ακόμη αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία), το οποίο επιλήφθηκε της αιτήσεως αναιρέσεως δύο φυσικών προσώπων που κατηγορούνται για μη σύννομη χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, κατόπιν έρευνας της Autorité des marchés financiers (επιτροπής κεφαλαιαγοράς) στην οποία χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τη χρήση τηλεφωνικών γραμμών συλλεχθέντα βάσει του Code monétaire et financier (νομισματικού και χρηματοπιστωτικού κώδικα) (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-339/20 και C-397/20).

Στις προτάσεις που ανέπτυξε σήμερα επί των ως άνω υποθέσεων, **ο γενικός εισαγγελέας Manuel Campos Sánchez-Bordona εκτιμά ότι οι απαντήσεις σε όλα τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα περιέχονται ήδη στη νομολογία του Δικαστηρίου ή μπορούν να συναχθούν ευχερώς από αυτήν.**

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-793/19 και C-794/19:

Παρότι αναγνωρίζει την πρόοδο που επιτεύχθηκε στη **γερμανική νομοθεσία**, η οποία καταδεικνύει τη σθεναρή βούληση προσαρμογής στη νομολογία του Δικαστηρίου, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι **η γενική και χωρίς διάκριση υποχρέωση αποθήκευσης που επιβάλλει καλύπτει πολύ ευρύ σύνολο δεδομένων κίνησης και θέσης. Ο χρονικός περιορισμός που επιβάλλεται στην εν λόγω αποθήκευση δεν θεραπεύει το ως άνω ελάττωμα**, δεδομένου ότι, πέραν της περίπτωσης στην οποία η αποθήκευση δικαιολογείται για λόγους προστασίας της εθνικής ασφάλειας, **η αποθήκευση των δεδομένων που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει να είναι επιλεκτική**, λόγω του σοβαρού κινδύνου που θα ενείχε η γενική διατήρησή τους. Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει επιπλέον ότι, εν πάση περιπτώσει, **η πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα συνεπάγεται σοβαρή επέμβαση** στα θεμελιώδη δικαιώματα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁵, ανεξαρτήτως της διάρκειας του χρονικού διαστήματος για το οποίο έχει ζητηθεί η πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα.

Υπόθεση C-140/20:

Κατά τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα, **τα προδικαστικά ερωτήματα του Supreme Court απαντήθηκαν πλήρως με τις αποφάσεις La Quadrature du Net και Prokuratuur⁶**, εκ των οποίων η δεύτερη είναι μεταγενέστερη της απόφασης του ιρλανδικού δικαστηρίου να μην αποσύρει την αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως.

Ο M. Campos Sánchez Bordona τονίζει ότι **η γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση των δεδομένων κίνησης και θέσης δικαιολογείται μόνον προς τον σκοπό της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, ο οποίος δεν περιλαμβάνει τη δίωξη αδικημάτων, ακόμη και σοβαρών. Επομένως, η ιρλανδική ρύθμιση δεν συνάδει με την οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, καθόσον επιτρέπει, για λόγους που βαίνουν πέραν των εγγενών**

³ Gesetz zur Einführung einer Speicherpflicht und einer Höchstspeicherfrist für Verkehrsdaten (νόμος περί θεσπίσεως υποχρεώσεως αποθηκείσεως και μέγιστης διάρκειας διατήρησης των δεδομένων κίνησης), της 10ης Δεκεμβρίου 2015.

⁴ Communications (Retention of Data) Act 2011 [νόμος περί επικοινωνιών (διατήρηση δεδομένων) του 2011].

⁵ Άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁶ Απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (υπόθεση [C-746/18](#)), (βλ. [ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 29/21](#)).

στην προστασία της εθνικής ασφάλειας λόγων, την προληπτική, γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση των δεδομένων κίνησης και θέσης όλων των συνδρομητών για χρονικό διάστημα δύο ετών.

Εξάλλου, η πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα δεν φαίνεται να υπόκειται σε προηγούμενο έλεγχο δικαστικού οργάνου ή ανεξάρτητης αρχής, όπως απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου, αλλά εξαρτάται από τη διακριτική ευχέρεια υπαλλήλου της αστυνομίας ορισμένου βαθμού. Το Supreme Court θα πρέπει να εξακριβώσει αν ο εν λόγω υπάλληλος πληροί τις απαιτήσεις της νομολογίας σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να έχει καθεστώς «ανεξάρτητης αρχής» και την ιδιότητα «τρίτου» σε σχέση με την αρχή που ζητεί την πρόσβαση. Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει επίσης ότι ο εν λόγω έλεγχος πρέπει να προηγείται, και όχι να έπεται, της πρόσβασης στα δεδομένα.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας επαναλαμβάνει, όπως και η απόφαση La Quadrature du Net, ότι ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να περιορίζει χρονικώς τα αποτελέσματα απόφασης με την οποία διαπιστώνεται η έλλειψη νομιμότητας εθνικής ρύθμισης μη συμβατής με το δίκαιο της Ένωσης.

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-339/20 και C-397/20:

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι οι δύο ως άνω υποθέσεις αφορούν, κατ' ουσίαν, όπως και οι τρεις προμνησθείσες, το αν τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν υποχρέωση γενικής και χωρίς διάκριση διατήρησης των δεδομένων κίνησης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Για τον λόγο αυτόν, παρότι εν προκειμένω τίθεται ζήτημα εφαρμογής της οδηγίας⁷ και του κανονισμού 596/2014⁸ για την κατάχρηση αγοράς, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, στο πλαίσιο αυτό, έχει εφαρμογή η νομολογία του Δικαστηρίου που ανακεφαλαιώνεται με την απόφαση La Quadrature du Net.

Ο γενικός εισαγγελέας διευκρινίζει ότι οι διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία των αρχείων διακίνησης δεδομένων που περιέχονται στην οδηγία και τον κανονισμό για την κατάχρηση αγοράς πρέπει να ερμηνευθούν στο πλαίσιο του καθεστώτος που θεσπίστηκε με την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η οποία αποτελεί συναφώς τον κανόνα αναφοράς.

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι ούτε η οδηγία ούτε ο κανονισμός για την κατάχρηση αγοράς παρέχουν ειδικές και αυτοτελείς εξουσιοδοτήσεις για τη διατήρηση δεδομένων, αλλά επιτρέπουν απλώς την πρόσβαση των αρμόδιων διοικητικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα σε υπάρχοντα αρχεία, τα οποία δημιουργήθηκαν σύμφωνα με την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για τα αρχεία ή τα στοιχεία καταγραφής που μπορούν να διατηρούνται για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος και την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τα οποία δεν μπορούν να εξομοιωθούν με εκείνα που διατηρούνται προληπτικά, γενικά και χωρίς διάκριση για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, ειδάλως υπονομεύεται η λεπτή ισορροπία στην οποία στηρίζεται η απόφαση La Quadrature du Net. Ως εκ τούτου αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών τηλεπικοινωνιών την υποχρέωση γενικής και χωρίς διάκριση διατήρησης των δεδομένων κίνησης στο πλαίσιο της διερεύνησης πράξεων με χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών ή πράξεων χειραγώγησης και κατάχρησης της αγοράς. Ούτε στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται σε εθνικό δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της εν λόγω μη συμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης.

---

⁷ Οδηγία 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) (ΕΕ 2003, L 96, σ. 16).

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 173, σ. 1).

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο αναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106